

ÎNCHEIERE

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător: Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru

Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând cererea de revizuire declarată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunei Lozova, intervenienți accesorii Universitatea de Stat din Moldova, Agenția „Moldsilva” și Întreprinderea de Stat „Rezervația naturală „Codrii”, privind anularea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016, prin care a fost respins recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Strășeni din 30 noiembrie 2015,

c o n s t a t ă:

La data de 02 martie 2015 Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului comunei Lozova, intervenienți accesorii Universitatea de Stat din Moldova, Agenția „Moldsilva” și Întreprinderea de Stat „Rezervația naturală „Codrii”, privind anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 15 decembrie 2014 Consiliul comunei Lozova a aprobat decizia nr. 6/1 „Cu privire la examinarea cererii prealabile”.

Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a efectuat controlul sub aspectul legalității deciziei menționate și a constatat că actul administrativ vizat contravine prevederilor legale în vigoare.

Prin notificarea nr. 1304/OT4-65 din 14 ianuarie 2015, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat Consiliului comunei Lozova abrogarea

deciziei nr. 6/1 din 15 decembrie 2014, însă careva răspuns în acest sens nu a primit, motiv din care a înaintat prezenta acțiune.

Menționează că, potrivit art. 9 alin.(2) din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, actele normative ale autorităților administrației publice locale trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale, legilor, precum și hotărârilor și ordonanțelor Guvernului.

Potrivit art. 9 din Legea cu privire la proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale, exercitarea dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale constă în activitatea practică, desfășurată de autoritățile administrației publice locale în ce privește posesia, folosința și dispoziția proprietății publice locale în corespundere cu legislația. Modul de exercitare a dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale se stabilește de către autoritățile administrației publice locale în baza Legii cu privire la proprietate, prezentei legi și altor acte legislative în vigoare.

În conformitate cu art. 10 din aceeași Lege, în Republica Moldova, dreptul de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale este recunoscut și apărat de lege. Statul garantează condiții juridice pentru exercitarea dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale egale condițiilor juridice de exercitare a dreptului la orice altă formă de proprietate. Nimeni nu are dreptul să retragă în mod forțat patrimoniul proprietarului public, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare, precum și să ceară comasarea bunurilor acestuia cu bunurile altui proprietar. Proprietarul public este în drept să dispună de bunurile proprii după cum crede de cuviință, fără a încălca legislația.

Conform alin. (1) și (2) art. 77 din Legea privind administrația publică locală, toate bunurile care aparțin unității administrativ-teritoriale sânt supuse inventarierii anuale, iar rapoartele asupra situației lor se prezintă consiliului respectiv. Bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale pot fi date în administrare întreprinderilor municipale și instituțiilor publice, concesionate, date în arendă ori în locațiune, după caz, în temeiul deciziei consiliului local sau raional, în condițiile legii.

Art. 2 din Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice definește proprietatea publică ca totalitate a bunurilor domeniului public și bunurilor domeniul privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.

Regimul juridic al bunurilor proprietate publică este reglementat de art. 10 din această lege, iar prin prisma art. 11 alin. (1), la înregistrarea de stat a bunurilor imobile și a altor bunuri proprietate publică în cadastrul bunurilor imobile sau în alt registru de stat, se indică domeniul proprietății publice la care se raportă bunul înregistrat.

Modul de atribuire a terenurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale este stabilit de Regulamentul cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1451 din 24 decembrie 2007.

Prin urmare, Consiliul comunei Lozova prin abrogarea deciziei nr.5/12 din 09 octombrie 2012 a renunțat la dreptul de proprietate al unității teritoriale autonome asupra terenului cu nr. cadastral 8022214014, cu suprafața de 1,698 ha, dar din conținutul actului administrativ nu este clară situația juridică ulterioară a terenului nominalizat.

După radierea dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile ar rezulta că terenul respectiv nu există, fapt ce contravine cadrului normativ, or, legislația națională nu reglementează dreptul unității teritoriale autonome de a renunța la dreptul de proprietate asupra terenurilor proprietate publică, înregistrat corespunzător în registrul bunurilor imobile, decât în cazurile expres prevăzute, spre exemplu atribuirea, modificarea destinației, concesiunea, schimbul, sau arenda terenurilor.

Solicită reclamantul anularea deciziei Consiliului comunei Lozova nr.6/1 din 15 decembrie 2014 „Cu privire la examinarea cererii prealabile”.

Prin hotărârea judecătoreiei Strășeni din 30 noiembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de fond a concluzionat că, terenul cu nr. cadastral 8022214014 nu a fost niciodată, nu este și nici nu poate fi proprietate a unității teritoriale administrative Lozova, deoarece acest teren reprezintă o parte a fondului silvic de stat, care prin natura sa este proprietate publică inalienabilă.

Prin urmare nu putea pârâtul să renunțe la dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral 8022214014, deoarece el nu la avut niciodată. Totodată a menționat că, înscrierile din Registrul bunurilor imobile sunt veridice până la proba contrară și nu pot fi reținute în contextul în care Decizia nr.5/12 din 09 octombrie 2012, care a stat la baza apariției dreptului de proprietate a unității teritoriale autonome Lozova a fost una ilegală, ilegalitate care a fost corectată de către pârât prin Decizia nr.6/1 din 15 decembrie 2014.

Prin urmare, reclamantul prin prezenta acțiune încearcă să mențină starea de ilegalitate care planează asupra apartenenței terenului cu nr. cadastral 8022214014, forțând în acest sens unitatea teritorială autonomă Lozova să mențină prin hotărâre judecătorească proprietatea asupra respectivului teren public în proprietatea privată a unității teritoriale administrative Lozova.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, a fost respins apelul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, cu menținerea hotărârii judecătoreiei Strășeni din 30 noiembrie 2015.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016, a fost respins recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat cu menținerea

deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016 și a hotărârii Judecătoria Strășeni din 30 noiembrie 2015.

La data de 27 februarie 2017, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de revizuire prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016 cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de revizuire a invocat prevederile art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, menționând că potrivit informației prezentate de către Întreprinderea de Stat Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului nr. 01-6-07/85 din 27 ianuarie 2017 și conform datelor din Registrul terenurilor proprietate publică a statului după categoriile de terenuri a com. Lozova jud. Strășeni din 26 martie 2002, zona cadastrală 8022, terenurile cu numerele cadastrale 80222140010, 80222140002 cu suprafața de 4,50 ha sunt înregistrate la categoria predominantă a terenului agricol cu modul de folosință „construcții și curți”.

Conform Fișei cadastrale centralizatoare din 01 ianuarie 1997 a comunei Lozova, r. Strășeni, deținătorul acestor terenuri este Observatoriul Academiei de Știință a Moldovei.

Potrivit extrasului din harta cadastrală de bază a Unității Administrativ Teritoriale Lozova, zona cadastrală 8022, baza cartografică și materialele evidenței grafice din anul 1995, aceste terenuri sunt separate de suprafața ariei naturale protejate de stat. Conturul hotarelor terenurilor ariei protejate de stat este inclus în proprietatea Unității Administrativ Teritoriale Lozova având hotare comune cu terenurile aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat „Rezervația Naturală Codrii”.

În rezultatul delimitării terenurilor, prin decizia Comitetului executiv raional Strășeni nr. 170 din 28 februarie 2011, terenul cu suprafața de 3,8307 ha a fost transmis în folosință Universității de Stat din Moldova ca lot de pe lângă construcțiile existente a Observatorului astrofizic. Ulterior, Universitatea de Stat din Moldova a modificat hotarele terenului micșorând suprafața de la 3,8307 ha până la 2,1327 ha, având acordul Agenției „Moldsilva” și a Primăriei Lozova. Astfel, suprafața de 1,698 ha a fost restituită în proprietate Autorității Publice Locale Primăria Lozova.

Conform titlului de autentificare a dreptului asupra pământului din 30 decembrie 1998, terenul menționat aparține cu drept de proprietate Universității de Stat din Moldova.

Prin urmare, la examinarea cauzei au fost aplicate eronat prevederile art. 6 alin. (1) și (3) din Codul silvic, potrivit căruia pădurile în Republica Moldova, folosite în interes public, fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Conform legislației, ele pot fi date în gestiune sau în folosință. Dreptul de proprietate asupra terenurilor din fondul forestier se exercită în conformitate cu legislația.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire

neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca inadmisibilă din considerentele ce urmează.

Înaintând cererea de revizuire Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a invocat drept temei prevederile art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă și a anexat: Extrasul din harta cadastrală de bază a Unității Administrative Teritoriale Lozova, r. Strășeni, baza cartografică – materialele evidenței grafice din anul 1995; Registrul terenurilor proprietate publică a statului după categoriile de terenuri com. Lozova, jud. Strășeni; Fișa cadastrală centralizatoare la situația din 01 ianuarie 1997 și răspunsul Întreprinderii de Stat Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului din 27 ianuarie 2017.

Potrivit art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Din norma de drept citată se deduce că circumstanțele invocate de revizuent trebuiau să existe la momentul adoptării hotărârii și că nu au putut fi prezentate din motive neimputabile participantului la proces.

Conform art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea fiind o cale extraordinară de atac, dispozițiile legale care o reglementează sunt de strictă interpretare, încât exercitarea ei nu poate avea loc decât în cazurile și în condițiile expres prevăzute de lege.

Este de menționat că, pentru a invoca prevederile art. 449 Codul de procedură civilă, este important ca circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci când sunt determinate pentru judecarea justă a cauzei.

La caz, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, temei de înaintare a cererii de revizuire este răspunsul Întreprinderii de Stat Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului din 27 ianuarie 2017, prin care s-a comunicat despre evoluția terenurilor Fondului silvic de stat din com. Lozova și anume terenul cu nr. cadastral 80222140014, cu suprafața de 1,698 ha se încadrează în hotarele terenurilor Fondului silvic, Rezervației Naturale „Codrii”, ariei naturale protejată de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acest înscris nu poate fi considerat ca circumstanță sau faptă

esențială a pricinii, care ar putea servi drept temei pentru admiterea cererii de revizuire, deoarece Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a fost lipsit de posibilitatea de a prezenta aceste înscrisuri în cadrul examinării pricinii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, motivele invocate în susținerea cererii de revizuire se referă la dezacordul cu soluția pronunțată de către instanțele judecătorești pe parcursul examinării cauzei pe cale ordinară și nu relevă prin prisma art. 449 din Codul de procedură civilă careva temeuri legale ce ar justifica retractarea unei hotărâri judecătorești rămase irevocabile. Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat în argumentarea cererii nu invocă careva circumstanțe sau probe care a-r putea fi raportate la temeiurile stabilite de norma procedurală sus citată.

Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere printre altele, că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cazul *Brumărescu contra României*). Inadmisibilitatea unei asemenea intervenții de mai multe ori a fost afirmată de către jurisprudența CEDO. Curtea a reiterat că, dreptul la o instanță, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, presupune respectarea principiului preeminenței dreptului. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o aprecierea finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi pusă în discuție (cauza *Brumărescu vs România*).

Sub acest aspect, se va menționa și faptul că, admiterea cererii de revizuire în împrejurările reținute va constitui incontestabil o încălcare a principiului securității raporturilor juridice (*Popov (2) contra Moldovei*, *E. Duca contra Moldovei ș. a*), prin urmare aceasta urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

În urma celor reținute supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că procedura de revizuire prevăzută de art. 449-453 din Codul de procedură civilă servește scopului înlăturării lacunelor și omisiunilor justiției care urmează a fi aplicate într-o manieră compatibilă cu prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Cu referire la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Colegiul reiterează că, securitatea raporturilor juridice presupune respectul față de principiul *res judicata*, care impune exigența ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Astfel, competența instanțelor naționale de a revizui o hotărâre judecătorească irevocabilă trebuie exercitată pentru a corecta omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare; revizuirea neputând fi considerată drept un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nefiind un temei pentru soluționarea repetată a pricinii.

(raționamente aplicate de CEDO în cauzele Oferta Plus vs. Moldova, Dacia vs. Moldova).

Din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează despre necesitatea respingerii cererii de revizuire depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului comunei Lozova, intervenient accesoriu Universitatea de Stat din Moldova, Agenția „Moldsilva” și Întreprinderea de Stat „Rezervația naturală „Codrii”, privind anularea actului administrativ.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu